

Sociale economie, economie op mensenmaat

Extra bijlage bij info Leuven - samenstelling: afdeling economie en handel

Economie met een plus

De sociale economie creëert een maatschappelijke meerwaarde. Ze geeft mensen nieuwe kansen. Sociale tewerkstelling, open en democratisch, betrokkenheid bij de omgeving en het milieu, daar draait het om.

- De sociale economie zorgt voor werk op maat van mensen. Ze geeft aan mensen die niet gemakkelijk werk vinden een duurzame job. Zo krijgen ze de kans een volwaardige en zinvolle rol te spelen in de samenleving.

- De sociale economie is een interessante partner voor de reguliere economie. Heel wat bedrijven besteden activiteiten uit aan de sociale economie.

- Een sociale economieonderneming moet productief zijn om financieel te overleven. Maar eventuele winst gaat niet in de eerste plaats naar de aandeelhouders. De winst wordt opnieuw

geïnvesteed in duurzame tewerkstelling of in het verbeteren van de dienstverlening.

- De sociale economie bundelt een waaier van activiteiten. Deze bieden een antwoord op problemen waar noch de publieke, noch de private markt een antwoord op geven. Denk maar aan het herstellen van stoepen, kinderopvang, buurtzorg ... Deze maatschappelijke behoeften worden zo op een efficiënte manier ingevuld. Ze levert ook duurzame producten zoals tweedehandsartikelen of (biologische) producten.

De stad Leuven ondersteunt de sociale economie. Deze steun heeft vele vormen. Naast financiële en inhoudelijke hulp aan projecten treedt de stad ook op als werkgever van kortgeschoolden en ondersteunt ze als klant onrechtstreeks de sociale economie.

Lokale diensteneconomie

De lokale diensteneconomie biedt diensten aan die inspelen op de behoeften van Leuvenaars. Ze combineert dit met sociale tewerkstelling. De stad Leuven steunt de projecten inhoudelijk en financieel.

In 2012 begroot de stad Leuven €150.000, goed voor 28 arbeidsovereenkomsten voor mensen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Langdurig werklozen komen via zo'n arbeidsovereenkomst terecht bij:

- ▶ het **klus-project van Wonen en Werken vzw**. Ze voeren klussen uit voor scholen met een groot aantal kansarme kinderen en eigenaars die weinig middelen hebben.
- ▶ het **fietspunt** aan het station of het project 'ijzervreters' van Velo vzw. Ze onderhouden en stallen fietsen en werken mee aan de verkleining van de afvalberg van fietswrakken.
- ▶ het **sociaal restaurant van Leren Ondernemen vzw**. Het biedt mensen een gezellige plek om goedkoop te eten terwijl de Ecoploeg zijn best doet om de energiefacturen te drukken.
- ▶ de **buurtgerichte kinderopvang van 't Lampeke vzw**. Dat zorgt voor kinderopvang en gezinsondersteuning.

De veiling-site: thuisbasis voor de sociale economie

In 2005 besliste het Leuvense stadsbestuur om van de toenmalige veiling-site aan de IJzerenmolenstraat een site voor de sociale economie te maken. Vzw Spit, vzw Wonen en Werken en vzw Velo zijn er gehuisvest.

De stad Leuven stelde de grond van de site, meer dan 12.000m², via een erfpacht voor 50 jaar ter beschikking aan vzw Spit. Deze vzw trad op als bouwheer. Speciale aandacht ging naar isolatie, hoogrendementsverlichting, hergebruik van regenwater, grondbuizen voor verwarming en koeling en

zonnepanelen. Zowel de stad Leuven als Europa hielp financieel. De rest werd gefinancierd met langlopende hypothe-caire leningen. Op 1 september 2009 nam vzw Spit als eerste de site in gebruik. Enkele maanden later volgden de vzw's Velo en Wonen en Werken. De site is een bruisende plek waar honderden mensen aan het werk zijn en honderden klanten langskomen. De veiling-site is het levende bewijs dat een optimale samenwerking tussen de stad en privépartners uit de sociale economie, met steun van Europa, tot bijzonder mooie resultaten kan leiden.

FabLab-Leuven

Een FabLab (Fabrication of Fabulous Laboratory) is een kleinschalige werkplaats met een aantal computer-gestuurde machines waarmee je "bijna alles" kunt maken.

Het is vergelijkbaar met een bibliotheek vol gebruiksvriendelijke toestellen die de bezoeker de mogelijkheid geeft om de meest uiteenlopende zaken in hout en/of kunststof te maken. De stad en de KU Leuven openden het Leuvense FabLab op 27 mei 2010. Studenten, mensen uit de sociale economie en het brede publiek kunnen er terecht. In het FabLab staan onder meer een lasersnijder, een 3D freesmachine en een 3D printer. Vroeger vond je ze alleen in onderzoeksafdelingen van grote bedrijven of universiteiten, nu kan iedereen ze gebruiken om zijn of haar creatief idee vorm te geven.

Met het FabLab steunt de stad Leuven sociaal economische bedrijven bij innovatie zodat ze efficiënter en duurzamer worden. Er werd bijvoorbeeld een duurzame fietslamp ontwikkeld om de Velo-fietsen nog beter uit te rusten. Het FabLab brengt ook kortgeschoolden in contact met nieuwe technologieën, met studenten en met creatieve mensen. In samenwerking met vzw Spit werden bijvoorbeeld oude Ip's omgetoverd tot originele kerstcadeaus.

In de herfstvakantie wordt, samen met vzw Sporty, een jeugdkamp georganiseerd. Zo wordt techniek interessant en toegankelijk gemaakt voor iedereen, te beginnen bij de jongsten.

www.fablab-leuven.be

De sociale economie geeft het leven van veel mensen een positieve wending. Thomas vertelt zijn verhaal: van cursist bij Wonen en Werken naar werknemer bij de KU Leuven (FabLab).

Thomas, je werkt sinds een paar maanden in het FabLab. Hoe ben je hier terechtgekomen?

Na een periode van ziekte deed ik een jobheroriënteringsproject bij Wonen en Werken. Ik volgde een opleiding houtbewerking. Bij die opleiding komen cursisten één dag per week naar het FabLab. De machines die daar staan, bieden extra mogelijkheden om met hout aan de slag te gaan. Het werd voor mij snel duidelijk dat ik in het FabLab mijn creatieve ideeën vorm kon geven. Ik kwam hier meer en meer in mijn vrije tijd om dingen te maken voor mezelf of voor Wonen en Werken.

Sloot het FabLab dan aan op de studies die je eerder had gedaan?

Ik volgde technisch onderwijs, richting mechanica. Maar door een aantal problemen in de schooltijd raakte ik gedemotiveerd en heb ik geen diploma behaald. Toch was ik al vroeg geïnteresseerd in techniek, in machines en de werking ervan. Ik was ook creatief bezig. In mijn vrije tijd experimenteerde ik met schilderen en boetseren. Toen ik tijdens mijn opleiding bij Wonen en Werken enerzijds met hout en anderzijds met de FabLab-machines in contact kwam, wist ik onmiddellijk dat dit voor mij de ideale werkplek zou zijn. Ik had

geluk, er kwam net een job vrij en ik heb dan ook die kans gegrepen.

Is dit de job van je leven?

Eigenlijk wel. Ik heb geen diploma en toch kan ik hier mijn werk doen tussen de KU Leuven studenten en de ingenieurs.

In het FabLab heerst een gezellige open sfeer waar iedereen in de mate van het mogelijke elkaar helpt. Ook de mensen in opleidings- of tewerkstellingsprojecten van Wonen en Werken of bij andere organisaties komen hier over de vloer. Naast de hele technische en creatieve kant van het FabLab vind ik het leuk om nu op mijn beurt mensen te helpen. Ik ben trots op mijn werk.

Geen bezorgdheden?

Niet echt. Behalve misschien het feit dat dit een gesubsidieerde tewerkstelling is en ik niet weet of ik dit in de toekomst kan blijven doen. Dat wil niet zeggen dat ik pessimistisch ben. Ik zie dit als een uitstekende werkervaring. Het is een continu leerproces waardoor ik misschien ooit het gebrek aan een diploma kan compenseren.

Wat is je toekomstdroom?

Ik wil mezelf steeds verder ontwikkelen, de wereld van de 3D printers en lasers beter leren kennen. Ook de techniek erachter. Daarnaast vind ik het leuk om deze kennis te delen met andere mensen.

Stad Leuven: actieve partner van de sociale economie

Naast financiële of andere steun brengt de stad ook partners samen, organiseert ze overleg en zet ze met lokale partners een heleboel versterkende acties op. Ze voert een actief beleid om het aantal tewerkstellingsplaatsen te verhogen. Een groot aantal kortgeschoolden worden binnen de stadsdiensten tewerkgesteld op tijdelijke en permanente basis. De stad zet jobcoach-loopbaanbegeleiders en een technisch instructeur in om hen te begeleiden in het herkennen van hun talenten. Verder is de stad ook klant van sociale economieprojecten en stimuleert ze opleidingsprojecten.

De SPIT-groep

SPIT werd in 1986 opgericht door een aantal Leuvense welzijnsorganisaties. De doelstelling was mensen die moeilijk of geen aansluiting vonden bij de samenleving toch alle kansen te bieden. Werk en een goede woning werden beschouwd als de sleutels tot succes. Op die twee pijlers berust de werking van de SPIT-groep nog altijd.

Wat toen klein begon, is ondertussen uitgegroeid tot een belangrijke werking gespreid over meerdere vzw's:

► Vzw SPIT is een opleidingsproject. Je kan er terecht voor een langlopende opleiding horeca en poetsen en een kortlopende arbeidsmarktgerichte opleiding horeca.

► Het Sociaal Verhuurkantoor huurt en verhuurt ondertussen meer dan 130 woningen.

► De Kringwinkel SPIT maakt deel uit van vzw SPIT Tewerkstelling en is ongetwijfeld het meest bekend. De kringloopactiviteit is zonder meer een succesverhaal. Enkele kerncijfers uit 2011 illustreren dit:

• 260 mensen waren gedurende kortere of langere periode aan het werk

• 3.417.622 kg goederen werden ingezameld bij particulieren, daarnaast nog 552.821 kg bij detailhandelaars van elektrische apparaten

• 60% van de goederen werd terug verkocht via een van de twee Kringwinkels (Heverlee en Wespelaar)

• bijna 25% van de goederen werd opnieuw gerecycleerd

• de afvalfractie werd beperkt tot minder dan 20%

• bijna 190.000 betalende klanten kwamen langs de kassa

Naast de kringloopactiviteiten biedt vzw SPIT Tewerkstelling sinds kort een nieuwe dienst aan: het transporteren van particulier afval naar het containerpark en het leegmaken van woningen, appartementen en andere panden.

📍 vzw SPIT Tewerkstelling: IJzerenmolenstraat 4, 3001 Leuven, www.spit.be
Kringloopcentrum: IJzerenmolenstraat 10-12, 3001 Leuven, ☎ 016 65 29 57
Open van maandag tot vrijdag van 10.00 tot 18.00 uur, op zaterdag van 10.00 tot 17.00 uur.

Wonen en Werken

Wonen en Werken bundelt alle werkvormen en activiteiten eigen aan de sociale economie: arbeidszorg, een sociale werkplaats, lokale diensteneconomie, werkervaring ... Voor iedere kortgeschoolde of langdurig werkzoekende wordt gekeken welk traject bij hem of haar past. Iets nieuws leren, vroegere kennis opfrisen of meteen aan de slag, het kan allemaal. Het motto van Wonen en Werken luidt: als werkzoekende sta je er niet alleen voor.

Er zijn veel activiteiten zoals schilderen en decoratiewerken, poetsen, groen-

zorg, biologische tuinbouw, klussen ... Sterker nog, Wonen en Werken mag zich de uitvinder noemen van een aantal initiatieven die vandaag de dag in heel Vlaanderen furore maken. In 2006 wou de stad Leuven energiesparende maatregelen uitvoeren bij bejaarden. Het idee om mensen (energiesnoeiers) op pad te sturen om kleine energiebesparende maatregelen uit te voeren werd opgepikt. Vandaag sturen een dertigtal organisaties in Vlaanderen hun energiesnoeiers op pad.

Wonen en Werken kom je overal tegen in het Leuvense straatbeeld. Ze

reinigen de bushokjes, verwijderen het onkruid (zonder pesticiden), onderhouden de Urilift in de Tiensestraat, herstellen stoeptegels ... Ze klussen ook bij minvermogende huurders en eigenaars. Bij particulieren isoleren ze daken en voeren schilder- en tuinwerken uit. Onlangs startte een nieuwe ploeg met het reinigen van gft-containers bij de Leuvense inwoners.

📍 vzw Wonen en Werken: IJzerenmolenstraat 2, 3001 Leuven, www.wonen-en-werken.be

Velo

De Velo-medewerkers komen uit minstens vijftien landen. Sommigen zijn jong, anderen hebben al heel wat levenservaring. Als ieder zijn eigen taal spreekt, is het een kakofonie. Maar één ding hebben de Velo-medewerkers gemeen: hun liefde voor de fiets(techniek).

Bij Velo draait het om mensen die moeilijk aan een job geraken. Velo geeft hen een opleiding fietstechniek en een werkervaring. Na ongeveer een jaar vinden de meesten een job op de reguliere arbeidsmarkt.

Voor de Jimmy's, Ali's en Pablo's die bij Velo terecht komen, is de opleiding en begeleiding die ze er krijgen, een springplank. In de eerste plaats naar werk. Maar ook naar de uitbouw van hun zelfvertrouwen, van hun sociale contacten ... Door bij Velo te werken maken ze deel uit van de samenleving en bouwen ze eraan mee.

Intussen wordt er duchtig gesleuteld. Fietswrakken worden gedemonteerd en uit herbruikbare onderdelen verrijzen opnieuw tweewielers die verhuurd worden aan studenten. De opdracht van 18 jaar geleden is nog steeds van kracht, maar in de loop der jaren heeft Velo heel wat neven-

activiteiten ontwikkeld. De meest opvallende is het fietspunt aan het station van Leuven. Daar werd een gigantische fietsenstalling gecreëerd

mét fietsherstelplaats en -verhuurcentrale. Dankzij de ploeg 'parkeemedewerkers' ligt de stalling er pico bello bij en is het aantal fietsdiefstallen in de stationstalling sterk afgenomen. Behalve in Leuven baat Velo ook in Aarschot en in Diest een fietspunt uit. Nog een opvallende nevenactiviteit is

Velo Veilingsite

Hollestraat 1, 3001 Leuven, ☎ 016 29 87 40

Openingsuren: Maandag tot donderdag: van 9.00 tot 18.00 uur
Vrijdag: van 9.00 tot 16.00 uur

Je kan er terecht voor:

- De huur van een tweedehandsfiets aan goedkoop tarief (studenten, langetermijnverhuur)
- Herstel van je fiets (je mag het ook zelf doen!)
- Bedrijfsfietsen
- Alle fietsonderdelen en vele fietsaccessoires

📍 www.velo.be

Velo - Fietspunt Leuven

Prof. Van Overstraetenplein 1/001, 3000 Leuven (onder het Leuvense stadskantoor), ☎ 016 21 26 01

Openingsuren: Van maandag tot vrijdag: van 7.00 tot 19.00 uur
En van april tot half oktober ook op zaterdag van 8.30 tot 17.00 uur en zondag (enkel verhuur) van 8.30 tot 14.00 uur

Je kan er terecht voor:

- De huur van nieuwe fietsen (stadsfietsen, mountainbikes, tandems) - kortetermijnverhuur
- Kleine herstellingen (verlichting, banden, remmen ...) volgens het veilig-thuiskomprincipe
- Fietsknooppuntenkaart, sloten ...

📍 www.fietspunten.be

Leren Ondernemen vzw

Bij Leren Ondernemen werken mensen die in armoede leven en anderen actief samen om armoede en sociale uitsluiting op te heffen. Concrete ervaringen van mensen in armoede zijn het vertrekpunt. Leren Ondernemen zoekt antwoorden om het probleem van armoede aan te pakken. De oplossingen worden omgezet in projecten. Zo vinden mensen die vaak minder kansen krijgen op de arbeidsmarkt een duurzame, zinvolle en afwisselende job. In Leren Ondernemen worden de medewerkers immers aangesproken op hun talenten. Het is niet omdat je niet lang naar school bent geweest, dat je geen slimme ideeën hebt. Dat lijkt logisch, maar hoe vaak krijgen kortgeschoolden de kans dit ook te tonen?

► Sociaal Restaurant 'De Drukkerij'

In het sociaal restaurant komen dagelijks een honderdtal mensen langs voor een kop koffie, een goed gesprek of een gezonde en betaalbare maaltijd. Koffie is gratis. Een broodmaaltijd met soep kost € 1,80, een warme maaltijd € 2. Een enthousiaste ploeg mensen (werknemers, vrijwilligers ...) zet zich elke dag in om van het restaurant een sociale, gezellige en mooie plek te maken. Iedereen is van harte welkom.

► Sociale Kruidenier 'leo m>'

De sociale kruidenier grenst aan het restaurant. Hier kunnen mensen in armoede terecht voor basisproducten aan een sociale prijs. Tegelijk is het ook een gezellige plaats om even met elkaar een babbel te slaan.

► Energiesnoeiers 'De Ecoploeg'

Ten slotte gaat een enthousiaste ploeg energiesnoeiers op huisbezoek bij mensen in armoede. Ze helpen bij het

besparen op hun energiefactuur en het verhogen van de levenskwaliteit. De energiescan is gratis en kan heel wat kosten besparen.

📍 **Leren Ondernemen vzw:**
Valkerijgang 26, 3000 Leuven,
☎ 016 67 90 04

't Lampeke

Buurtwerk 't Lampeke vzw is een werking in de Ridderstraat in Leuven met aandacht voor mensen in kansarmoede en sociale uitsluiting. De werking is erkend als lokale dienst voor buurtgerichte kinderopvang en als vereniging waar armen het woord nemen.

Mensen van alle leeftijden kunnen

terecht in de verschillende deelwerkingen in de buurt voor ontmoeting en een waaier aan acties of activiteiten. Enkele voorbeelden uit het aanbod: sociaal restaurant, fietsatelier, gebruik van wasmachine en douche, groentetuin, circus- en percussieproject, cultuurbezoeken en -activiteiten, voorlees- en vertelactiviteiten voor

kinderen en ouders, werken rond onderwijs en huiswerkbegeleiding, opvoedings- en gezinsondersteuning op maat via oudergroepen en individuele ondersteuning ... Er is aandacht voor tewerkstelling en het werken met een gevarieerde groep vrijwilligers. Op 13 mei 2012 opende kinderwerking Fabota/Buurtwerk 't Lampeke haar

nieuwbouw waardoor kinderen en ouders nog meer hun plek kunnen vinden binnen deze buurtwerking.

📍 **Buurtwerk 't Lampeke vzw:**
www.lampeke.be, Ridderstraat 147, 3000 Leuven

Heb je een vraag over sociale economie? Wens je bijkomende informatie over de projecten of heb je een suggestie die het stadsbestuur of haar partners ten goede komt? Neem contact op met de afdeling economie en handel, ☎ 016 27 23 71, economie@leuven.be